

Міністерство освіти і науки України
Північно-Східний науковий центр НАН України та МОН України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**73-ї наукової конференції професорів, викладачів,
наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

Том 1

21 квітня – 13 травня 2021 р.

Полтава 2021

та нав'язування опоненту своїх інтересів. Найпоширенішими є тактики іронії, критики, глузування [3].

5. В результаті дослідження було виявлено провідні тактики образи в англomовному дискурсі, встановлена приналежність тактик до стратегій дискримінації та конфронтації. Використовуючи комунікативні тактики образи мовець має глибинний стратегічний комунікативний намір здійснити вплив на оточуюче соціальне середовище задля утримання влади шляхом руйнації іміджу опонента і створення власного позитивного іміджу. Викриття негативних сторін опонентів є поверхневим комунікативним наміром, реалізація якого є шляхом здійснення глибинного стратегічного наміру. Непрямі засоби дискредитації, наприклад, іронія, викликають у реципієнта сміх, але досягають бажаного результату не гірше, ніж прямі засоби.

Література

1. Белєхова Л.І. Аналогове манування у політичному тексті / Л.І. Белєхова // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – Житомир, 2001. – № 8. – С 148-154.
2. Безугла Л.Р., Романченко Л.Р. Лінгвопрагматика дискримінації. Л.Р. Безугла, Л.Р. Романченко. – Харків., 2013, 184 с.
3. Бублик І.Ф. Стратегії і тактики вербальної агресії в парламентському дискурсі ФРН / І.Ф. Бублик // Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна. – 2006. – №726. – С. 106-111.
4. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. В.И.Карасик. – М., 2002. – С. 333.

УДК 81'255.2:6

*О.С. Воробйова, к. філол. н., доцент,
М.М. Слюсаренко, студентка групи 401 ГФ
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

НАУКОВА СТАТТЯ З ЮРИДИЧНОЇ ТЕМАТИКИ: ЖАНРОВА СПЕЦИФІКА І ПЕРЕКЛАД

1. Проблематика досліджень, пов'язаних із міжкультурною комунікацією, перебуває сьогодні в центрі уваги лінгвістичної науки. З огляду на те, що розширення міжнародних контактів, яке відбулося протягом останніх десятиліть, передбачає необхідність усвідомлення правил ефективної комунікації в іншомовному середовищі, особливої вагомості набувають порівняльно-стилістичні розвідки, скеровані на виявлення стилістичної норми функціональних різновидів мовлення, зокрема такої важливої їх ланки, як наукова комунікація (Ляшук 2007 [2], Savory [4] та ін.).

2. Одним з основних і загальноприйнятих засобів міжкультурної наукової комунікації є переклад як особливий вид мовленнєвої діяльності. Питаннями перекладу, у тому числі розробкою та поглибленням трансформаційної теорії перекладу, в тій чи іншій мірі займались такі

вчені, як Карабан, Борисова, Колодій 2003 [3]; Кушнір, Козуб [1] та інші. Проте, незважаючи на досить поширений науковий інтерес до перекладу з боку цих видатних лінгвістів, деякі аспекти теорії і практики перекладу, як, наприклад, лексико-граматичні особливості перекладу наукових текстів англійською мовою, залишаються недостатньо детально вивченими; зокрема, подальшого вивчення потребують лексичні та граматичні особливості передачі англійською мовою текстів українських наукових статей на юридичну тематику, при перекладі яких особливо важливим є досягнення термінологічної й комунікативної еквівалентності між текстами мови оригіналу і мови перекладу.

3. Аналіз лексико-граматичних особливостей перекладу української юридичної статті англійською мовою дає змогу констатувати, що, зважаючи на різноструктурність зіставляваних мов, синтаксичне уподібнення або дослівний переклад в цьому емпіричному матеріалі є зовсім непродуктивним. Проте, досягнення еквівалентності при перекладі досягається завдяки застосуванню практично всіх типів граматичних та лексичних трансформацій.

4. В цьому дослідженні найбільш продуктивними, як в кількісному, так і в якісному (характеризуються найбільшою структурною неоднорідністю) відношенні, виявилися граматичні трансформації, які були розділені на два основних типи – морфологічні заміни та синтаксичні заміни.

5. В межах морфологічних заміни, які є більш продуктивними, ніж синтаксичні, було виділено два основних підтипи, серед яких заміна однієї частини мови іншою (вербалізація, субстантивація, ад'єктивація та адвербіалізація) та заміна форми слова (активного стану дієслова на пасивний та навпаки, однини іменника його множиною та навпаки, присвійного займенника на вказівний тощо).

6. Синтаксичні заміни у цьому матеріалі є також структурно неоднорідними: їх було виокремлено на декількох синтаксичних рівнях, а саме на рівні речення (заміна складного (складнопідрядного) речення простим; заміна підрядного речення прийменниковою фразою, уточнюючою фразою або дієприкметниковим зворотом; заміна головного речення підрядним та підрядного головним), на рівні фрази (заміна дієприкметникового звороту прийменниковою фразою) та на рівні членів речення (заміна підмета додатком або іменною частиною складеного іменного присудка та заміна обставини або додатка підметом).

7. Серед лексичних трансформацій, які було застосовано при перекладі української юридичної статті англійською мовою, були визначені та проілюстровані лише лексико-семантичні заміни, а саме модуляція (смісловий розвиток), генералізація та конкретизація. Найбільшою продуктивністю відрізняється модуляція, оскільки стосується, головним чином, загальної або загальнонаукової лексики, яку можна з легкістю замінити при перекладі синонімічними засобами, в той час, коли генералізація та конкретизація застосовуються, як свідчить цей мовний матеріал, переважно до спеціальної або термінологізованої лексики з метою її узагальнення або, навпаки, уточнення.

Література

1. Кушнір Г., Козуб Л. Перекладацькі трансформації та їх класифікація. Режим доступу: <http://elibrary.nubip.edu.ua/10590/3/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82> (дата звернення 13.03.2021).
2. Ляшук А.М. Семантична структура юридичних термінів української та англійської мов: Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.17. Кіровоград, 2007. 195 с.
3. Попередження інтерференції мови оригіналу в перекладі (вибрані граматичні та лексичні проблеми перекладу з української мови на англійську): навчальний посібник/ Карабан В.І., Борисова О.В., Колодій Б.М. та ін. Вінниця : НОВА КНИГА, 2003. 208 с.
4. Savory Th.H. *The Language of Science. Its Growth, Character and Usage.* L.: Edward Arnold, 1953. 184 p.

УДК 81'255.4:821.133.1По

Т.В. Кушнірова, д. філол. н., професор,
Я.О. Харченко, студентка групи 201 ГФ

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ОПОВІДАННІ ЕДГАРА ПО «ЗОЛОТИЙ ЖУК»

Переклад – це відтворення оригіналу засобами іншої мови зі збереженням єдності змісту і форми. Основним завданням перекладу художнього твору є донесення до адресата змісту оригіналу за допомогою нового мовного коду. Саме для цього й використовуються перекладацькі трансформації. Перекладацькі трансформації – це перефразування окремих слів і фрагментів тексту оригіналу згідно з законами лексичної і граматичної сполучуваності, а також згідно „узусу”, тобто неписаним законам використання тих чи інших мовних одиниць у мовленні носіїв конкретної мови. [5, с.23] Мета даної статті – визначення перекладацьких трансформацій у новелі “Золотий жук” А.Е.По (перекладач - Р. Доценко).

Теоретичною базою роботи став посібник А.В.Мамрак “Вступ до теорії перекладу”, а саме лексичні трансформації (перестановка, заміна, додавання, опущення, конкретизація та антонімічний переклад) [5, с.107], виділені нами в українському перекладі новели Е.По.

“This Island is a very singular one” [2, с.1]. “Острів цей дуже незвичайний” [2]. У цьому випадку перекладач використав перестановку частин речення та опущення. Вираз “*this Island*” при перекладі відтворено словами “*острів цей*” (перестановка). В реченні мовою оригіналу наявне дієслово “*is*”, у той час як в реченні українською мовою дієслово “*є*” опускається (опущення). Згідно правил англійської мови слово “*singular*” доповнене прикметником “*one*”. При перекладі українською мовою ми його опускаємо (опущення).

“It consists of little else than the sea sand, and is about three miles long” [2, с.1]. “Завдовжки він десь так зо три милі й майже весь покритий морським піском” [2]. У цьому реченні простежується використання перестановки, конкретизації, заміни та опущення. У англійському варіанті спочатку йдеться про “*it consists of little else than*”, а в українському - острів “*майже весь покритий*” (перестановка). Дієслово “*consists*” замінено більш точним “*покритий*” (конкретизація). Також “*покритий*” виступає